

МОВНА ПОЛІТИКА та іншомовна освіта в Греції

другої половини ХХ століття

КОРОТКОВА Ю. М.

УДК 37.014(495)„195 199”(045)

ІНТЕГРАЦІЯ українського суспільства до європейського та міжнародного соціально-економічного, культурного, інформаційного простору посилила необхідність використання іноземних мов, знання яких стало важливою передумовою для особистих, культурних, професійних та економічних контактів. З огляду на це наша держава надає доволі великого значення мовній освіті, метою якої є становлення духовно багатой особистості, яка набула вміння й навички практичного користування іноземною мовою, її виражальними засобами, типами, стилями, жанрами, формами в усіх видах мовленнєвої діяльності, орієнтується в інформаційному потоці, який постійно зростає, уміє самостійно навчатися й самовдосконалюватися.

Мовна освіта врегульовується мовною політикою держави, яка посідає чільне місце в системі державних пріоритетів України. На жаль, на сьогодні іншомовна освіта переживає кілька труднощів, пов'язаних з її відповідністю міжнародним стандартам, матеріально-технічним забезпеченням навчального процесу з мови, якістю навчальних програм та посібників тощо.

Пошук шляхів розв'язання сучасних проблем пов'язаний із критичним вивченням минулого і своєї, і зарубіжних країн. Із цього приводу корисним може стати досвід Греції, яка після входження в 1981 р. до Євросоюзу приділяє особливу увагу проблемам навчання іноземних мов.

Теоретичне обґрунтування понять „мовна освіта” / „мовна політика” знаходимо в працях Б. Гершунського, Н. Гальскової та Н. Гез, О. Кузнецової, С. Ніколаєвої, Дж. Фішмана, Е. Хаугена та ін. Питанням реалізації іншомовної освіти в школах країн Європи присвячені дослідження О. Авксентьєвої, В. Базуриної, Н. Гальскової, Н. Гез, В. Гаманюк, Г. Єлізарової, Н. Іващук, О. Кузнецової, Є. Спіцина, І. Пасинкової, І. Тараненко, С. Толмачевої та багатьох інших.

Утім, вивчення вітчизняних науково-педагогічних праць з питань освіти в зарубіжних країнах показало відсутність дослідження, яке б висвітлювало грецький досвід забезпечення іншомовної освіти, а зокрема розуміння грецькими науковцями таких понять, як „мовна освіта” та „мовна політика”.

З огляду на сказане вище, метою статті є проаналізувати головні підходи вітчизняних та грецьких науковців до тлумачення понять „мовна освіта” та „мовна політика”, простежити особливості забезпечення іншомовної освіти в Греції у другій половині ХХ ст.

Аналіз психолого-педагогічної та лінгвістичної літератури засвідчив, що серед вітчизняних та грецьких учених не має єдиної думки щодо змісту поняття „мовна освіта”. Так, О. Кузнецова мовну освіту розглядає як соціально-педагогічне явище, спрямоване на вивчення, збереження й відтворення національних здобутків у навчанні й вихованні особистості, а також на забезпечення відкритості системи освіти, її інтеграцію у світовий освітній простір. На її думку, термін „мовна освіта” має практичне спря-

мування, використання якого передбачає розвиток усного та писемного мовлення, формування комунікативної компетенції, і найбільш точно відображає мету та сутність сучасного навчання мов. Це поняття охоплює два провідні напрями, що передбачають: 1) навчання рідної мови і 2) навчання іноземної мови [1; 3].

Н. Гальскова та Н. Гез, услід за Б. Гершунським, розглядають мовну освіту як: 1) цінність, 2) процес, 3) результат; 4) систему. Мовна освіта як цінність передбачає розгляд трьох аксіологічних блоків: мовна освіта як державна цінність, мовна освіта як суспільна цінність, мовна освіта як особистісна цінність. Також мовна освіта за своєю суттю є процесом руху від цілі до результату, який полягає у факті присвоєння і особистістю, і державою, і суспільством усіх тих цінностей, які „породжуються” в процесі освітньої діяльності. Цілком очевидно, що мовну освіту варто розглядати і як систему, яка є складником системи освіти загалом. Мовній освіті як системі притаманні своя структура, функції й основні компоненти [2, с. 4 – 40].

Зазначимо, що грецькі науковці не дають чіткого визначення поняття „мовна освіта”, хоча й розуміють його приблизно таким же чином, як і вітчизняні дослідники. Так, більшість учених підкреслюють той факт, що мова є цінністю і держави, і певних суспільних чи національних прошарків, а також і кожної особистості окремо. Як загальна система освіти врегульовується державною освітньою політикою, так і її підсистема – мовна освіта – визначається мовною політикою держави.

Отже, мовна освіта – це складна багатогранна система взаємодії держави, суспільства, навчальних установ, спрямована на оволодіння громадянами комунікативною компетенцією, на формування засобами мови особистості людини, здатної задовольняти свої особистісні, суспільні, професійні потреби, яка прагне до самовдосконалення й саморозвитку.

Грецькі науковці також зазначають, що мова та мовна освіта завжди становили предмет уваги політики та влади. На національному рівні мова є показником національної ідентичності та може породжувати конфлікти, які завжди мали й матимуть негативні на-

слідки для освіти. На підтвердження цієї думки грецький науковець В. Токатліді наводить приклад самої Греції, точніше, боротьбу навколо двох різновидів грецької мови (демотики та катаревуси), від якої страждала грецька освіта протягом кількох століть. Також авторка як приклад згадує Іспанію з кастильською та каталонською мовами, Бельгію з французькою та фламандською, які й сьогодні становлять джерело соціальних суперечок. На міжнародному рівні мова була і є засобом духовного, політичного та економічного впливу та породжує конкуренцію і серед широкоживаних мов (англійська, французька), і серед рідкісних національних мов.

В. Токатліді наполягає, що мова, окрім засобу спілкування, здатна бути й символічним засобом висловлення своєї позиції, культурної або національної ідентичності. Ця здатність мови, на думку вченої, пояснює, чому мовне розмаїття часто сприймається громадянами і владою як показник відсутності або недостатньої згуртованості суспільства, як фактор недостатнього контролю з боку держави [6, с. 114].

Зі сказаного вище стає очевидним, що з поняттям „мовна освіта” нерозривно пов’язані такі поняття, як „мовна політика” та „мовне планування”.

Термін „мовна політика” („language policy”) був уведений Дж. Фішманом у 1970 р. та доповнював уже відомий термін „мовне планування” („language planning”), уперше використаний Е. Хаугеном у 1959 р. У цей же час (70-ті рр. ХХ ст.) термін „мовна політика” почали активно використовувати в міжнародній літературі, зокрема в Греції та на Кіпрі.

Аналіз літератури засвідчив, що вітчизняні та зарубіжні вчені термін „мовна політика” розуміють приблизно однаково.

Так, доволі вичерпним, на нашу думку, є визначення українського науковця В. Брици-на, який мовну політику розглядає як сукупність ідеологічних постулатів і практичних дій, спрямованих на регулювання мовних відносин у країні або на розвиток мовної системи в певному напрямі. У багатонаціональних державах мовна політика є складником національної політики, вона відображає її принципи, відповідає панівній ідеології. Спря-

мування й форми впровадження мовної політики детерміновані існуючим суспільно-політичним ладом, режимом правління, міжетнічними відносинами в економіці, культурі, релігії тощо. Мовна політика здатна або закріплювати привілеї панівної мови, або ж сприяти знищенню національних конфліктів шляхом підтримки мов національних меншин [1].

Грецька дослідниця О. Профілі зазначає, що термін „мовна політика” в загальних рисах описує та просуває різні шляхи/способи, якими мови мають обслуговувати людину задля її активної життєдіяльності в соціумі [5].

На нашу думку, таке визначення є надто спрощеним, оскільки мається на увазі лише піклування держави про мову як засіб комунікації, проте зовсім не враховуються політичні та ідеологічні чинники підтримки тієї чи тієї мови.

Натомість грецька професорка прикладної лінгвістики А. Кіліарі зазначає, що в загальних рисах мовна політика є зазвичай результатом процесу соціальних, економічних та політичних змін [4, с. 54 – 55].

Найбільш повним вважаємо тлумачення цього поняття В. Токатлідю, яка наполягає, що загалом під терміном „мовна політика” варто розуміти позицію певної влади, зазвичай державної, щодо мовних питань, які виникають у середині соціальних груп держави, також і рішення цієї влади, які відображені в Конституції або інших державних документах. Авторка зауважує, що мовна політика формується зазвичай панівною соціальною групою та ідеологією. Звідси мовна політика відстоює мову або мови певної нації чи суспільства, які панівна соціальна група вважає „національно вигідними”.

Науковець підкреслює, що позиція влади щодо мовних питань визначає такі типові мовні ідеології: мовна асиміляція (наприклад, у випадку колоніального устрою), мовний плюралізм (наприклад, у Бельгії, Швейцарії, у Люксембурзі), інтернаціоналізм (у випадку з російською мовою в колишньому Радянському Союзі); ідеологія обмеження певної мови лише для її внутрішнього використання в суспільстві [6, с. 115].

На нашу думку, до визначення поняття „мовна політика”, окрім лінгвістичного та іде-

ологічного, слід додати ще й економічний аспект, адже нерідко питання про застосування чи вивчення тієї або тієї мови (рідної чи іноземної) вирішується шляхом, який є найменш економічно обтяжливим для держави.

Отже, під терміном „мовна політика” ми розуміємо сукупність дій держави, а саме панівної на певний момент влади, спрямованої на вирішення питань підтримки чи гальмування тієї чи тієї мови (і рідної, і іноземних) в усіх сферах суспільного життя, зокрема в освіті, засновуючись на певних ідеологічних та соціально-економічних факторах.

Вивчення наукових та законодавчих джерел дозволяє зробити висновок, що грецькі науковці розмежовують такі поняття, як „мовна політика” та „мовне планування”. Під останнім вони розуміють конкретні заходи реалізації рішень держави, тобто це ті законодавчі документи, які містять шляхи та засоби практичного застосування політичних рішень. Звідси, на думку грецьких дослідників, більш важливим є зміст заходів мовного планування, а не зміст певних задекларованих політичних рішень, які на практиці можуть бути нереалізованими [6, с. 115 – 116].

З такими поняттями, як „мовна політика” та „мовне планування”, на думку грецьких учених, зокрема А. Кіліарі, В. Токатлідю, невід’ємно пов’язане поняття „планування мовної програми”, тобто програми, яка буде застосовуватися для навчання конкретних осіб тієї чи тієї мови. Планування певної мовної програми, укладання та оцінювання її якості в процесі навчання є одним із заходів мовного планування в межах загальної освітньої політики держави. Відповідно, планування мовної програми передбачає існування задекларованої мовної політики та законодавчого простору, який би легалізував застосування цієї програми [Там само, с. 116].

Схематично подати відмінності в змісті трьох понять („мовна політика”, „мовне планування”, „планування мовної програми”), визначити органи, відповідальні за реалізацію мовної політики, мовного планування та укладання мовних програм, а також окреслити результати їхньої роботи в Греції протягом другої половини ХХ ст. можна в таблиці.

**Мовна політика, мовне планування та укладання мовних програм
у Греції у другій половині ХХ ст.**

Соціальний контроль: відповідальні особи й спеціалісти в галузі навчання мов	Зміст поняття	Відповідальний орган	Результат, продукт
	Мовна політика: окреслення умов функціонування та розвитку мов, зокрема й в освіті	50 – 70-ті рр. ХХ ст. – Уряд Греції (Парламент) 80 – 90-ті рр. ХХ ст. – Рада Європейського Союзу, Європарламент, Уряд Греції (Парламент)	Конституційні рішення, закони Рішення, резолюції Конституційні рішення, закони
	Мовне планування: реалізація мовної політики через застосування конкретних заходів	50 – 70-ті рр. ХХ ст. – Міністерство освіти 80 – 90-ті рр. ХХ ст. – Рада Міністрів Європейська Комісія Міністерство освіти Вищі навчальні заклади	Конституційні рішення, закони Рішення, резолюції Рекомендації, меморандуми, плани дій, доповіді до Ради Міністрів, до Європарламенту Законопроекти, Міністерські рішення, Президентські Укази Доповіді міністру Навчальні програми Curricula
	Планування мовних програм: розробка й виготовлення засобів та інструментів для застосування заходів	Організації мовної освіти – відповідні факультети та відділення ВНЗ Організації із сертифікації знань з мови (відповідні центри при університетах) Спеціалісти в галузі методики навчання мов Викладачі мов	Програми мовної освіти/підготовки, навчально-методичні комплекси з мовних дисциплін Портфоліо (навчальний матеріал за рівнями володіння мовою), сертифікати Плани, програми, моделі, концепції мовної освіти, дидактичний матеріал Плани, програми, моделі, дидактичний матеріал, конспекти занять

Як видно з таблиці, уся система підлягала соціальному контролю з боку місцевих органів управління, професійних об'єднань, культурних та інших товариств, батьків, студентів, науковців тощо. Кожна з цих груп оцінювала прийняті заходи на основі своїх критеріїв, а в разі незадоволення висловлювала критику, яка й функціонувала як зворотний зв'язок для компетентних осіб та органів.

Тоді, коли незадоволення чи навіть протистояння владі було загальним та погрожу-

вало соціальному миру, політична влада переглядала свої рішення щодо мови та пропонувала зміни, повертаючи систему до звичайного функціонування (заміна катаревуси на демотику).

В. Токатлідю вважає, що дуже важливим був контроль з боку спеціалістів відповідної галузі. Незважаючи на те, що їхня думка не завжди була сприйнятою, науковці своїми теоретичними аргументами могли підтримувати або серйозно похитнути певну політику чи

сукупність заходів мовного планування, впливаючи на суспільну думку. Також роль наукової спільноти була надзвичайно важливою з іншої причини: своєю дослідницькою діяльністю вчені отримували нову інформацію та нові знання, якими підживлювали систему на всіх її рівнях [Там само, с. 118 – 119].

Аналіз лінгвістичних та лінгвокультурологічних досліджень засвідчив, що з другої по-

ловины XX ст. люди почали вивчати мови, зокрема іноземні, для задоволення певних потреб, зазвичай економічних та соціальних, які не завжди збігалися з офіційною політикою держави. У таблиці покажемо зміни, які відбувались у мовній освіті Греції у другій половині XX ст. у трьох галузях суспільного життя: управлінні, освіті (зокрема вищій), соціальному житті.

Таблиця 2

Особливості забезпечення мовної освіти в Греції у другій половині XX ст.

	50 – 70-ті рр. XX ст.	80 – 90-ті рр. XX ст.
Управління	Офіційна мова – катаревуса. Жодної іноземної мови (іноземна мова не є передумовою для призначення на ту чи ту державну посаду).	Демотика з численними неологізмами, спричиненими паралельними перекладами текстів Євросоюзу, так званий «євролект». Спорадично – англійська або французька.
Освіта (вища)	Катаревува, одна іноземна мова, англійська або французька, у вищих навчальних закладах (у шкільній освіті іноземна мову починали вивчати з гімназії).	Демотика, дві чи навіть більше іноземних мов у вищих навчальних закладах (у шкільній освіті іноземну мову почали вивчати з початкової школи – англійська, а з гімназії й друга іноземна мова на вибір – французька чи німецька).
Соціальний простір	Використання катаревуси чи демотики як ознаки соціальної стратифікації. Володіння іноземними мовами як привілей соціально панівного класу (більше, ніж однією) та середнього класу (однією, як правило, англійською або французькою). Інші мови, мови емігрантів.	Демотика з численними запозиченнями переважно з англійської мови. Новогрецька мова з боку економічних емігрантів (біженців). Англійська, французька, німецька, італійська (на шкільному рівні) під час спілкування з іноземними громадянами. Німецька або французька від репатріантів, які емігрували до Німеччини та Франції. Багато іноземних мов (балканських та азіатських) від економічних біженців.

Як видно з таблиці, соціальний простір сприяв мовному розмаїттю та багатомовності, тоді як контрольовані з боку держави установи та освітня галузь намагалися обмежити поширення та вивчення мов. Вони доволі пасивно відгукувалися на якісні та кількісні зміни, що виявлялися в соціальному просторі, де посилена глобалізація та спричинена нею мобільність (і між людьми, і продуктами їхньої праці) сприяли поширенню багатьох мов і не лише міжнародного значення.

Однак мовні зміни дедалі активізувалися завдяки глибоким змінам грецького суспільства та

посиленій мобільності в усьому європейському світі. Так, символічна цінність, яку мали іноземні мови, змінилася на практичну через те, що сама Греція з країни-донора перетворилася на країну прийому трудових ресурсів, а відповідно всі великі міста стали багатонаціональними. Тому держава в будь-якому випадку змушена була переглядати свою мовну політику.

Зауважимо, що, говорячи про мобільність, грецькі науковці не мають на увазі лише виїзд з однієї країни та в'їзд до іншої або обмін візитами. Ідеться про вільне, без перешкод пересування громадян у новому інформаційному суспільстві та суспільстві знань, забезпечення

можливості вільного пересування з метою співпраці, обміну ідей та пропозицій, успішної реалізації спільних проектів тощо. Мається на увазі також зміна місця проживання на певний часовий проміжок (обмежений або ні), переїзд до іншого місця, зміна роботи, співіснування з людьми іншого культурного середовища.

Отже, мобільність породила нові потреби: потреби комунікації, співіснування та співпраці, які, на думку грецьких дослідників (А. Мозер, В. Токатліду, А. Тсотсору та ін.), не бралися до уваги методикою навчання мов, зокрема й грецької як іноземної. Це є очевидним, якщо проаналізувати навчальні посібники з мов та остаточний результат мовної освіти. Так, організатори європейських освітніх програм, наприклад, програми „Socrates”, фіксували саме проблеми комунікативного характеру [Там само, с. 135], які виникали в студентів – і греків, які виїжджали з Греції, і іноземних студентів, які приїздили до Греції з метою навчання в іншому європейському університеті протягом певного часового періоду.

В. Токатліду наполягає, що мобільність

можна розуміти й іншим шляхом завдяки широкому розповсюдженню інформаційно-комунікаційних технологій, які можуть замінити фізичне пересування з метою співпраці, інформування, навчання, віртуальним, суттєво обмежуючи при цьому витрати. Відеоконференції та віртуальні класи – це частина нової дійсності, яка за певних умов надає доступ до середовища співрозмовника, замінюючи в багатьох випадках природне пересування, яке з певних причин (соціальних, економічних, фізичних) є неможливим.

Грецькі науковці наполягають на тому, що нове оточення, яке постійно змінюється і завдяки розвитку технологій, і змінам у класовій стратифікації суспільства, вимагає нових знань, насамперед мовних, які б забезпечували можливість доступу до інформації. Кількість та якість інформації, також здатність її використовувати є вирішальним фактором рівня участі громадянина в суспільному житті [Там само, с. 137 – 138].

Узагальнити характеристики нового грецького (та світового загалом) і спричинені ними нові потреби громадян можна в таблиці.

Таблиця 3

Характеристики нового суспільства	Нові потреби
<ul style="list-style-type: none"> – вільний доступ до інформації; – глобалізація знання; – популяризація технологій та нові умови роботи й навчання; – освіта протягом життя; – індивідуальний розподіл часу, керування ним; – полікультурні та багатомовні суспільства; – мобільність фізична та віртуальна; – звільнення ринків та втручання мов в економіку. 	<ul style="list-style-type: none"> – доступ до різноманітних джерел інформації; – управління інформацією; – використання інформаційно-комунікаційних технологій; – самоосвіта; – розподіл часу; – володіння кількома мовами; – фізичне та віртуальне пересування; – співпраця (також і дистанційна) у різноманітних галузях.

Цілком очевидно, що ці нові характеристики та породжувані ними потреби, мають бути враховані державою з метою укладання нових інтегрованих освітніх програм, і не лише мовних.

Отже, грецькі науковці розрізняють такі поняття, як „мовна освіта”, „мовна політика”, „мовне планування” та „планування мовної програми”. Мовна освіта розуміється як система взаємодії держави, суспільства, навчальних установ, спрямована на оволодіння громадянами комунікативною компетенцією з метою задоволення своїх особистісних, суспільних, професійних потреб. Мовна політика в загальних рисах – це зміст певних задекларованих політичних рішень щодо функціонування та вивчення мов на території певної країни, а мовне планування – це конкретні заходи реалізації рішень. Одним із ре-

зультатів мовної політики та мовного планування є відповідним чином укладена навчальна програма з мови.

Щодо перспектив подальших розвідок у цьому напрямку, то необхідним є вивчення матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення мовної освіти в Греції в різних типах навчальних закладів.

Література

1. Брицин В. М. Мовна політика / В. М. Брицин. – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um51.htm>.
2. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и

фак. ин. яз. высш. пед. учеб. завед. / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – 3-е изд., стер. – М. : Издат. центр „Академия”, 2006. – 336 с.

3. Кузнецова О. Ю. Розвиток мовної освіти у середніх і вищих навчальних закладах Великої Британії другої половини ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / О. Ю. Кузнецова. – Х., 2003. – 43 с.

4. Κοιλιάρη Α. Πολυγλωσσία και γλωσσική εκπαίδευση. Μία κοινωνιογλωσσική προσέγγιση / Α. Κοιλιάρη. – Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις Βανιάς, 2005. – 183 σ.

5. Προφίλη Ο. Γλωσσική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση / Ο. Προφίλη [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_c3/index.html.

6. Τοκατλίδου Β. Γλώσσα, επικοινωνία και γλωσσική εκπαίδευση / Β. Τοκατλίδου. – Αθήνα : Πατάκη, 2004. – 310 σ.

* * *

Короткова Ю. М. Мовна політика та іншомовна освіта в Греції другої половини ХХ століття

Статтю присвячено вивченню особливостей реалізації мовної політики та іншомовної освіти у Греції другої половини ХХ ст. Авторкою доведено актуальність вивчення досвіду Греції у сфері мовної політики з огляду на зміни, що відбуваються в Україні. У статті проаналізовано погляди вітчизняних та грецьких науковців на сутність понять „мовна освіта” та „мовна політика” та визначено спільні та відмінні риси в підходах до їх тлумачення; досліджено зміст понять „мовна політика”, „мовне планування”, „планування навчальної програми з мови”, поширених у грецькій науці; визначено особливості забезпечення іншомовної освіти в Греції у другій половині ХХ ст. та виявлено низку чинників, які призводять до змін у потребах громадян та впливають на реалізацію мовної політики в країні.

Ключові слова: мовна освіта, мовна політика, мовне планування, навчальна програма з мови, мобільність.

Короткова Ю. М. Языковая политика и иноязычное образование в Греции во второй половине ХХ века

Статья посвящена проблемам языковой политики и иноязычного образования в Греции во второй половине ХХ в. Автор обосновывает актуальность изучения опыта Гре-

ции в сфере языковой политики, учитывает изменения, происходящие в Украине. В статье проанализированы взгляды отечественных и греческих ученых на сущность понятий „языковое образование” и „языковая политика” и выявлены общие и различные черты в подходах к их интерпретации; рассмотрено содержание понятий „языковая политика”, „языковое планирование”, „планирование учебной программы по языку”, распространенных в греческой науке; изучены особенности обеспечения образования в области иностранных языков в Греции во второй половине ХХ века и выделен ряд факторов, которые приводят к изменению в потребностях граждан и влияют на реализацию языковой политики в стране.

Ключевые слова: языковое образование, языковая политика, языковое планирование, учебная программа по языку, мобильность.

Korotkova Yu. M. Language Policy and Foreign Language Education in Greece in the Second Half of the 20th Century

The article discusses the peculiarities of language policy implementation and foreign language education in Greece in the second half of the 20th Century. The author emphasizes the need to study other countries' experience in the light of the changes Ukraine is facing while entering the European and world educational space. She specifically discusses the difference between the notions *language education* and *language policy* and compares and contrasts the approaches to their interpretation taken by Ukrainian and Greek scholars.

In this article, the terms *language policy*, *language planning*, and *language curriculum composition* are studied in the context of the research conducted in Greece. Special attention is paid to various social, cultural, economic, and political changes that have recently occurred in the Greek society, such as free access to information, the globalization of knowledge, technology popularization, new conditions for teaching/learning, the domination of lifelong learning, physical and virtual mobility, the need for individual time distribution and managements, etc., which have to be taken into consideration while executing language policy and foreign language education in a country.

Key words: language education, language policy, language planning, foreign language curriculum, mobility.

Стаття надійшла до редакції 04.06.2013 р.

Прийнято до друку 27.06.2013 р.